

Kronikk av Rød knapp-kampanjen i Vårt Land 20. juni 2013:

Vold mot kvinner er ikke bare kriminelt. Volden utgjør ikke minst et stort helseproblem i Norge. Det haster, Jonas Gahr Støre.

Organisasjonene bak aksjonen "Stopp vold mot kvinner" er utålmodige. Jonas Gahr Støre omtaler seg selv som folkehelseminister. Da bør han også være tydelig på at vold skal prioriteres av helsemyndighetene på lik linje med andre offentlige helseproblem.

Ifølge Verdensbanken utgjør vold mot kvinner en global helsetrussel på linje med hiv/aids og kreft. Det er et omfattende problem også i Norge. Tall fra Krisesentersekretariatet viser at 49.171 kvinner og 36.336 barn hadde opphold på et av landets krisesentre fra 1992 til 2012. Til sammen overnattet de 1,8 millioner døgn for å redde liv og helse. Det bor like mange kvinner og barn på krisesentrene i dag som det gjorde for 20 år siden.

Milliarder. I følge en rapport fra Vista Analyse koster vold i nære relasjoner Norge mellom 4,5 og 6 milliarder kroner i året. Dette store tallet skyldes blant annet at volden og dens konsekvenser påfører arbeidslivet store belastninger i form av fravær og sykemeldinger.

Voldsutsatte sliter ofte med store helseplager og skader. Det å leve med konstante trusler, krenkelser, slag og spark er svært traumatisk. De fysiske og psykiske konsekvensene av vold hemmer kvinners livsutfoldelse, og det hindrer kvinner og deres barn full deltakelse i samfunnet. Vold kan skape sjelelige og livsvarige sår som ikke er mulig å lege. Et barn som opplever at mor utsettes for vold, påføres store traumer. Det har også større risiko for å bli krenket senere i livet, og for selv å utvikle seg til en voldsutøver.

Mye igjen. Den 8. mars la regjeringen frem en nasjonal strategi mot vold i nære relasjoner. Stortingsmeldingen har den gode tittelen "Det handler om å leve". Vi er tilfredse med at volden og dens konsekvenser nå ser ut til å bli anerkjent som et offentlig helseproblem, men det står mye igjen.

Helsevesenet må innta en sentral rolle både i informasjonsarbeidet og veiledningen om hvor en kan henvende seg hvis en blir utsatt for vold.

Helsevesenet må i langt større grad gi adekvat hjelp til, og oppfølging av, kvinner som utsettes for vold. I dag opplever mange voldsutsatte at de ikke blir tatt på alvor av helsevesenet og hjelpeapparatet. Avvisning rammer særlig sårbare grupper som kvinner med rus- og/eller psykiatriproblemer, og påfører dem ekstra belastninger i en allerede uholdbar situasjon.

Kunnskapen om vold mot kvinner og vold i nære relasjoner må dessuten styrkes i grunn- og videreutdanningen til helsepersonell. Helsepersonell må gis mer kompetanse på formålet med taushetsplikten og innholdet i avvergingsplikten i voldstilfeller.

Helsesøstre, tannleger og fastleger må i større grad bli bevisste på varslingsplikten de har til å fange opp voldstilfeller. Det må også lages en plan for samarbeid og samordning av forebyggende arbeid på tvers av instanser. Rettighetsinformasjon må iverksettes ut fra dokumentert behov, blant annet på internett og gjennom brosjyrer på ulike språk.

Overgrepsmottakene bør lovfestes og sikres statlig finansiering og støtte. Aksjonen "Stopp vold mot kvinner" mener det må foreligge et langt bedre kunnskapsgrunnlag før det fattes en

forhastet avgjørelse om å legge overgrepsmottakene til spesialhelsetjenesten, slik regjeringen nå går inn for. Vi er også sterkt bekymret siden flere krisesentre nå står i fare for å bli nedlagt. Staten må bevilge ekstramidler for å sikre og opprettholde dagens krisesentertilbud.

Aksjonen "Stopp vold mot kvinner" mener det haster med å få en nasjonal strategi for forebygging av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner. En slik strategi må inkludere forebygging både på individ- og systemnivå, og sikre at samfunnet tar i bruk et mangfold av virkemidler innenfor alle samfunnssektorer.

Utfordring. En forebyggende satsing må ikke minst innbefatte tiltak som sikrer at voldsutøveren får hjelp til å slutte å utøve vold. I deler av landet dekker tilbudene til menn som ønsker å mestre sinnet sitt bare rundt 20 prosent av etterspørselen. Det er spesielt prekært når det gjelder motiverte menn med ansvar for familier og barn.

Utfordringen til Jonas Gahr Støre er heved gitt. Helseministeren kan starte med å få på plass en nasjonal strategi for forebygging av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner, og han kan ta ansvaret for en holdningskampanje.

Aksjonen "Stopp vold mot kvinner" ved:

Solveig Fiske (Den norske kirke), Harald O. Norman (Pensjonstforbundet), Anne-Karin Nygård (Norske Kvinners Sanitetsforening), Mehtab Afshar (Islamsk råd), Tove Smaadahl (Krisesentersekretariatet), Torbjørg Aalborg (Hovedorganisasjonen Virke), Marta Trzcinska (JURK), Are Saastad (Reform - ressurscenter for menn).